

В. І. Наулко

Вовк Федір Кіндратович

ВОВК Федір Кіндратович (Волков; псевд. і крипт.: Кондратович, Лупулеску, Сірко, Яструбець: Вчік, С-о, Th. V., LBC, Новостроенко, Хв. В. та ін.; 05(17). 03. 1847, с. Крячківка, нині Пирятин. р-ну Полтав. обл. – 29. 06. 1918, м. Жлобин Гомел. пов., нині Білорусь) – етнограф, антрополог, археолог, педагог. Дядько [Ю. Вовка](#). Член НТШ (1899), голова Етногр. комісії (від 1906). Доктор Сорбонни, Канн. і С.-Петербур. університетів. Член Париз. антропол. товариства, Праз. наук. товариства, Укр. наук. товариства у Києві (1908). Орден Почес. легіону (1916). Велика золота медаль ім. П. Семенова-Тян-Шанського Рос. геогр. товариства (1917). Міжнар. премії Годара (1901) за антропологічні і Кана (1912) за археол. дослідження. Закін. Університет св. Володимира у Києві (1871), навч. в Антропол. школі при Сорбонн. університеті (1887). Працював 1874–76 пом. ревізора губ. секр. у канцелярії Київ. контрол. палати, 1875–76 разом із В. Антоновичем брав участь у роботі археол. експедиції у Київ. та Волин. губ. Пд.-Зх. відділ. Рос. геогр. товариства. Від 1917 – завідувач кафедри географії та етнографії Університету св. Володимира. Читав лекції з порівнял. антропології та етнографії слов'ян. народів. Розробив програму збирання етногр. матеріалів. Один з організаторів проведення 1-го перепису населення Києва, 3-го Археол. з'їзду. Актив. діяч київ. «Громади», упорядник перших томів її зібрань. Влаштував укр. друкарню у Відні, опублікував заборонені цар. цензурою вірші і мист. твори Т. Шевченка, здійснив видання «Кобзаря». Емігрував через переслідування з боку уряду за діяльність у київ. «Громаді». Від 1887 – у Парижі. 1900 брав активну участь у влаштуванні археол. відділу Всесвіт. виставки в Парижі. 1901–05 викладав у відкритій в Парижі Рос. вищій школі сусп. наук соматичну антропологію, доістор. археологію та етнографію. 1905 захистив доктор. дис. «Скелетні відозміни ступнів у приматів і в людських расах». 1907 читав лекції у С.-Петербур.

університеті на каф. географії та етнографії анатоміч. антропології, доістор. археології та порівнял. етнографії. Один із фундаторів часописів «Матеріали до українсько-руської етнології» та «Етнографічний збірник». Уперше здійснив дослідж. України в аспекті істор.-етногр. районування. Зібрав знач. етногр. матеріал про обряди та звичаї різних народів Землі. Вивчав укр. населення Галичини, Буковини, Угорщини і Сербії в істор., антропол. і етногр. відношеннях. Автор описів експозицій та фондів україністики Львів. музею НТШ та ін. Зібрана В. колекція у С.-Петербур. музеї налічує бл. 3000 од. Серед учнів – [О. Алешо](#), [М. Біляшівський](#), [В. Гнатюк](#), [З. Кузеля](#), [І. Раковський](#), [С. Руденко](#).

Основні праці

Відмітні риси південноруської орнаментики. 1873; Список растений с народными названиями и этнографическими примечаниями // Зап. Юго-Зап. отделения Рус. геогр. об-ва. 1873. Т. 1; Задунайская Сѣчь // КС. 1883. Т. 5; Свадбарскитѣ обреды на славянскитѣ народы // Сб. за народны умотворения, наука и княжнина. София, 1890–94; Rites et usages nuptiaux en Ukraine // L'Anthropologie. Paris, 1891. Т. 2; 1892. Т. 3; Палеолитическая стоянка в с. Мезине Черниговской губ. // Ежегодник рус. антропол. об-ва. С.-Петербург, 1913. Т. 4; Этнографические особенности украинского народа // Укр. народ в его прошлом и настоящем. Петроград, 1916. Т. 2; Вироби передмікенського типу в неолітичних становищах на Україні. К., 1928; Студії з української етнографії та антропології. Прага, 1928; К., 1995.

Рекомендована література

1. Кузеля З. Памяти Хведора Вовка. Зальцведель, 1918;
2. Наулко В., Франко О. Етнографічна та народознавча спадщина Ф. К. Вовка // Зб. на пошану Я. Дашкевича. Л.; К.; Нью-Йорк, 1996;
3. Федір Кіндратович Вовк (1847–1918). Дослідження. Спогади. Біографія: До 150-ліття з дня народж. вченого. Нью-Йорк, 1997;
4. Франко О. Федір Вовк – вчений і громадський діяч. К., 2000;
5. Історичний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка: Минуле й сьогодення (1834–2004 рр.). К., 2004.

Бібліографічний опис:

Вовк Федір Кіндратович / В. І. Наулко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2005. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-35231>

